

CENTRUM MEDYCZNE
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji w dziedzinie

PROTETYKI STOMATOLOGICZNEJ

dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny (obowiązuje lekarzy dentystów, którzy rozpoczęli szkolenie specjalizacyjne w wyniku postępowania kwalifikacyjnego - wiosna 2023 r.)

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Piotr Bromber
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Warszawa 2023

Program specjalizacji opracował zespół ekspertów w składzie:

1. Prof. dr hab. n. med. Teresa Sierpińska - konsultant krajowy w dziedzinie protetyki stomatologicznej;
2. Dr hab. n. med. Mariusz Pryliński - przedstawiciel konsultanta krajowego;
3. Prof. dr hab. n. med. Beata Dejak - przedstawiciel konsultanta krajowego;
4. Prof. dr hab. n. med. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska - przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
5. Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Grocholewicz - przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej;
6. Prof. dr hab. n. med. Małgorzata Pihut - przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego;
7. Lek. dent. Paula Łasica - przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej odbywający szkolenie specjalizacyjne.

I. CELE SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Uzyskane kompetencje zawodowe

Celem szkolenia specjalizacyjnego jest uzyskanie szczególnych kwalifikacji zawodowych w dziedzinie protetyki stomatologicznej umożliwiających zgodnie ze współczesną wiedzą:

- a) prowadzenie praktyki specjalistycznej oraz wykonywanie wysokospecjalistycznych świadczeń leczniczych, rehabilitacyjnych i profilaktycznych w obrębie narządu żucia;

Kompetencje lekarza dentysty po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego obejmują w szczególności leczenie:

- a) destrukcji zmineralizowanych tkanek zębów z towarzyszącymi zaburzeniami okluzji i odchyleniami od fizjologicznych norm układu stomatognatycznego (w tym zmian przestrzennego położenia żuchwy z obniżeniem wysokości zwarciowej),
- b) braków zębowych wraz z utratą stref podparcia zwarciowego powikłanych zaburzeniami czynnościowymi narządu żucia oraz w przypadkach występowania wrodzonych i nabytych wad okluzji,
- c) zaburzeń skroniowo-żuchwowych występujących niezależnie od utraty zębów,

- d) zespołu zgryzu urazowego,
- e) w trudnych przypadkach bezzębna,
- f) po zabiegach operacyjnych i urazach, powodujących ubytki tkanek w obrębie twarzoczaszki,
- g) w specyficznych warunkach okresu rozwojowego oraz wieku senioralnego,
- h) periodontopatii, stomatopatii protetycznych oraz patologicznego starcia uzębienia,
- i) w przypadkach wymagających leczenia implantoprotetycznego,
- j) w przypadkach wieloetapowego postępowania rehabilitacyjnego,
- k) skutków jatrogennych przyczyn zaburzeń prawidłowego funkcjonowania narządu żucia,
- l) nowoczesnych technologii laboratoryjnych i materiałoznawstwa w wykonawstwie uzupełnień protetycznych,
- m) diagnostyki i leczenia stanów patologicznych jamy ustnej na tle ogólnoustrojowym oraz pozostających w związku z przyczynowym leczeniem stomatologicznym i użytkowaniem protez zębowych.

Lekarz dentysta po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego ma uprawnienia do:

- 1) prowadzenia specjalistycznej praktyki lekarskiej, udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach praktyki indywidualnej w publicznych i niepublicznych ośrodkach specjalistycznych oraz grupowej praktyki lekarskiej w dziedzinie protetyki stomatologicznej;
- 2) udzielania konsultacji lekarskich w dziedzinie protetyki stomatologicznej innym lekarzom dentystom oraz lekarzom medycyny;
- 3) kierowania oddziałem lub specjalistyczną przychodnią protetyki stomatologicznej;
- 4) kierowania szkoleniem specjalizacyjnym w dziedzinie protetyki stomatologicznej innych lekarzy dentystów oraz stażami kierunkowymi;
- 5) prowadzenia promocji zdrowia i zapobiegania chorobom i urazom;
- 6) przygotowywania specjalistycznych orzeczeń, opinii i wniosków dotyczących leczonych chorób.

2. Uzyskane kompetencje społeczne

Lekarz w czasie szkolenia specjalizacyjnego kształtuje i rozwija postawę etyczną oraz doskonali kompetencje społeczne, a w szczególności:

- 1) kierowanie się w swoich działaniach nadrzędną zasadą dobra chorego oraz empatią;
- 2) respektowanie społecznie akceptowanego systemu wartości oraz zasad deontologicznych;
- 3) umiejętność podejmowania decyzji oraz gotowość wzięcia odpowiedzialności za postępowanie swoje i powierzonego sobie zespołu;
- 4) umiejętność właściwej organizacji pracy własnej i harmonijnej współpracy w zespole;
- 5) umiejętność nawiązywania relacji z pacjentem oraz rodziną i opiekunem pacjenta, z poszanowaniem godności osobistej oraz zróżnicowania kulturowego, etnicznego i społecznego;
- 6) znajomość psychologicznych uwarunkowań relacji lekarz — pacjent;
- 7) umiejętność przekazywania informacji o stanie zdrowia, rokowaniach i postępowaniu diagnostyczno-terapeutycznym.

II. WYMAGANA WIEDZA

Oczekuje się, że lekarz dentysta po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego wykaże się aktualną wiedzą w zakresie:

- 1) teoretycznych podstaw współczesnej protetyki stomatologicznej takich jak:
  - a) morfologia i fizjologiczne funkcje układu stomatognatycznego, normy okluzji oraz mechanizmy kompensacyjne i możliwości adaptacyjne organizmu – w aspekcie rehabilitacji protetycznej,
  - b) podstawy teoretyczne gnatofizjologii szczękowo-twarzowej, okluzyjne relacje międzyszczękowe – stany artykulacyjne żuchwy, współczesne systemy pomiarów artykulometrycznych oraz założenia metod analizy okluzji,
  - c) następstwa destrukcji i utraty uzębienia oraz postępujące z wiekiem pacjenta zmiany morfologiczno-czynnościowe w zakresie układu stomatognatycznego,
  - d) etiopatogeneza chorób tkanek i narządów jamy ustnej, a w tym zębów, przyzębia i błony śluzowej oraz zaburzeń czynnościowych układu ruchowego narządu żucia,

- e) teoretyczne podstawy współczesnej diagnostyki i metod leczenia protetycznego oraz zasady kwalifikacji przypadków ze względu na stopień zaawansowania zaburzeń morfologiczno-czynnościowych układu stomatognatycznego, z uwzględnieniem ogólnego stanu zdrowia leczonych pacjentów,
  - f) zasady estetyki w rekonstrukcji fizjologicznych warunków jamy ustnej,
  - g) psychologiczne aspekty współpracy lekarza dentysty z pacjentem w trakcie rehabilitacji i leczenia protetycznego,
  - h) współczesne możliwości poprawy warunków podłoża jamy ustnej do stosowania protez zębowych poprzez m.in. regenerację struktur kostnych, stosowanie przeszczepów kości i plastyki tkanek miękkich oraz stosowanie śródkostnych wszczepów filarowych w różnych konfiguracjach braków zębowych oraz w bezzębiu,
  - i) kliniczne uwarunkowania dla doboru metod technicznego wykonawstwa określonego rodzaju konstrukcji protetycznych (protez zębowych),
  - j) teoretyczne podstawy współczesnych metod ustawiania zębów sztucznych oraz retencji i stabilizacji protez całkowitych,
  - k) współczesne materiały protetyczne i technologie materiałowe oraz możliwe reakcje organizmu na ich stosowanie w warunkach jamy ustnej,
  - l) merytoryczne i organizacyjne zasady współpracy zespołu kliniki i laboratorium techniki dentystycznej oraz zakres odpowiedzialności lekarza dentysty i technika,
  - m) zasady budowy i działania podstawowych urządzeń i aparatury klinicznej i laboratoryjnej stosowanej we współczesnej protetyce stomatologicznej,
  - n) najnowsze osiągnięcia nauk stomatologicznych, jakie są prezentowane w bieżącym piśmiennictwie krajowym i zagranicznym;
- 2) zasad badania chorych w trybie postępowania konsultacyjnego oraz wstępnego diagnozowania przypadków wymagających kierowania do leczenia specjalistycznego w innych dziedzinach stomatologii i medycyny ogólnej;
- 3) celów i zasad specjalistycznego leczenia etapowego, a w tym przedprotetycznego postępowania specjalistycznego i następowego leczenia protetycznego;

- 4) zasad analizy warunków w jamie ustnej pod kątem kwalifikacji do określonej metody leczenia, w szczególności w trudnych (powikłanych) przypadkach braków częściowych i bezzębna;
- 5) zakresu badań dodatkowych zalecanych w leczeniu protetycznym oraz ocena ich wyników;
- 6) zasad profilaktyki oraz specjalistycznego leczenia kompleksowego (rehabilitacja i rekonstrukcja) w przypadkach: zaburzeń morfologicznych i czynnościowych (dysfunkcji) układu stomatognatycznego, wrodzonych i nabytych wad zwarcia, starcia patologicznego, nieprawidłowej okluzji, zgryzu urazowego, parafunkcji, stomatopatii protetycznych oraz postępowania w trudnych przypadkach bezzębna, a także specyfiki postępowania protetycznego u dzieci i młodzieży, w przypadkach powikłań jatrogennych, chorób przyzębia i po zabiegach operacyjnych w obrębie twarzowej części czaszki;
- 7) podstaw współczesnej implantologii stomatologicznej, a w szczególności zasady rekonstrukcji protetycznej uzębienia na bazie wszczepów filarowych;
- 8) podstaw biomechaniki i inżynierii materiałowej w protetyce stomatologicznej;
- 9) zasad deontologii lekarskiej, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki stomatologicznej i praktyki zawodowej lekarza dentysty;
- 10) zagadnień orzecznictwa lekarskiego – szczególnie orzeczeń specjalistycznych;
- 11) zasad profilaktyki chorób zakaźnych oraz zakażeń HIV i opieki nad nosicielami;
- 12) zagadnień farmakologii klinicznej – w odniesieniu do protetyki stomatologicznej, a w szczególności działania preparatów wspomagających utrzymanie higieny jamy ustnej i protez, preparatów do profilaktyki przeciwpróchnicznej, leków przeciwzapalnych, przeciwbólowych, uspokajających, znieczulających (zwalczanie bólu w zabiegach protetycznej preparacji zębów) oraz wspomagających postępowanie farmakologiczne w wybranych stanach chorobowych, jak stomatopatie protetyczne, bólowe postaci zaburzeń czynnościowych układu stomatognatycznego i stany patologiczne spowodowane urazowym oddziaływaniem protez

z powikłaniami infekcyjnymi (antybiotykoterapia przeciwbakteryjna i przeciwgrzybicza);

- 13) zasad profilaktyki onkologicznej – rozpoznanie i różnicowanie stanów przednowotworowych i nowotworowych w zakresie tkanek i narządów jamy ustnej i twarzy (rola lekarza dentysty we wczesnym wykrywaniu zmian nowotworowych jamy ustnej i części twarzowej czaszki);
- 14) zagadnień związane z promocją zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia jamy ustnej, nabycie umiejętności prowadzenia edukacji prozdrowotnej pacjentów oraz rozwijanie ich umiejętności do zachowań prozdrowotnych;
- 15) ekonomicznych aspektów leczenia specjalistycznego;
- 16) zagadnień odpowiedzialności prawnej.

III. WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

Oczekuje się, że lekarz dentysta po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego wykaże się praktyczną umiejętnością:

- 1) badania pacjenta, diagnozowania i planowania leczenia, w tym:
  - a) badania lekarskiego w aspekcie protetyki stomatologicznej (wywiad, badanie kliniczne tkanek i narządów US), m.in. czynnościowe badanie stawów skroniowo-żuchwowych i mięśni żucia, okluzji, wydolności żucia, błony śluzowej i podłoża kostnego w obrębie pola protetycznego, jego ukształtowania i wydolności biologicznej; w przypadkach użytkowania protez zębowych, oceny ich funkcjonalności, w tym walorów estetycznych i oddziaływania na tkanki jamy ustnej,
  - b) korzystania ze współczesnych technik analizy okluzji i analizy paralelometrycznej oraz diagnostyki radiologicznej i analityki medycznej,
  - c) określenia wskazań do leczenia protetycznego z zastosowaniem metod optymalnych dla danego przypadku,
  - d) planowania leczenia z zastosowaniem wariantowych metod terapeutycznych i rozwiązań konstrukcyjnych,
  - e) przygotowania jamy ustnej do leczenia protetycznego według najnowszych technik i metod zabiegowych,

- f) kwalifikowania pacjenta do podstawowego zaopatrzenia protetycznego i/lub leczenia specjalistycznego w zależności od stanu zaawansowania choroby, destrukcji układu stomatognatycznego i stopnia trudności diagnostyczno-terapeutycznych, a także uwarunkowań ogólnoustrojowych (wiek, choroby towarzyszące),
  - g) planowania wieloetapowego postępowania rehabilitacyjnego,
  - h) kwalifikowania pacjenta i planowania leczenia implantoprotetycznego;
- 2) rozpoznania i leczenia protetycznego przypadków powikłanych wymagających specjalistycznego leczenia protetycznego, a w szczególności:
- a) każdego typu braków zębowych i destrukcji tkanek uzębienia naturalnego związanych z zaburzeniami przestrzennego położenia żuchwy,
  - b) stanów związanych z odchyleniami od norm okluzji i fizjologicznych funkcji układu stomatognatycznego,
  - c) postępowania protetycznego w przypadkach periodontopatii, parafunkcji i artropatii skroniowo-żuchwowych oraz wad zwarcia z towarzyszącymi zaburzeniami czynnościowymi,
  - d) zmian patologicznych tkanek jamy ustnej, powstających w związku z użytkowaniem protez, w tym stomatopatii protetycznych i innych urazów jatrogennych,
  - e) leczenia protetycznego dzieci i młodzieży,
  - f) leczenia protetycznego w przypadkach ubytków tkanek jamy ustnej i obszaru twarzowej części czaszki,
  - g) leczenia implantoprotetycznego, a w szczególności planowania usytuowania wszczepów filarowych oraz stosowania czasowej i docelowej suprastruktury implantoprotez,
  - h) stosowania szyn unieruchamiających po złamaniach kości twarzowej części czaszki i szyn okluzyjnych w rehabilitacji czynnościowej układu stomatognatycznego, a także stosowania metod fizyko- i farmakoterapeutycznych wspomagających leczenie protetyczne,
  - i) prowadzenia wieloetapowego postępowania rehabilitacyjnego w przypadkach zaburzeń morfologiczno-czynnościowych i stwierdzonej dysfunkcji układu stomatognatycznego;
- 3) doboru i sprawnego posługiwania się współczesnymi metodami

specjalistycznego leczenia protetycznego, a w tym biegłego wykonywania czynności zabiegowych w jamie ustnej pacjenta, w szczególności:

- a) diagnostyki zaburzeń okluzji i zabiegów korekcyjnych, zapewniających prawidłową konfigurację kontaktów zwarciovych oraz prawidłowy przebieg powierzchni okluzyjnej zębów naturalnych i sztucznych,
  - b) zabiegów wprowadzających do wyznaczenia prawidłowego usytuowania przestrzennego żuchwy w stosunku do szczęki w położeniu spoczynkowym oraz w zwarciu centralnym i pozacentralnym,
  - c) pomiarów i rejestracji wewnątrz i zewnątrzustnych danych artykulometrycznych,
  - d) stosowania materiałów i technik wyciskowych z ich dostosowaniem do indywidualnych warunków morfologii i czynności tkanek jamy ustnej,
  - e) zabiegów rehabilitacyjnych w przypadkach zaburzeń skroniowo-żuchwowych w układzie stomatognatycznym,
  - f) skutecznego znieczulenia przed zabiegami związanymi z możliwością wystąpienia bólu,
  - g) preparacji ubytków zmineralizowanych tkanek i szlifowania zębów, z użyciem najnowszych technik i instrumentów umożliwiających stosowanie precyzyjnych i estetycznych protez stałych,
  - h) stosowania zabezpieczenia oszlifowanych tkanek zębów przed powikłaniami m.in. przez stosowanie koron i innych uzupełnień tymczasowych (przez okres wykonywania laboratoryjnego protetycznych konstrukcji docelowych);
- 4) projektowania każdego typu protez w oparciu o dane kliniczne i znajomość zasad ich wykonawstwa technicznego w warunkach laboratorium techniki dentystycznej;
  - 5) doboru najwłaściwszych materiałów oraz technologii materiałowych służących do technicznego wykonawstwa protez;
  - 6) sprawnego posługiwania się nowoczesną aparaturą i instrumentarium klinicznym oraz znajomością zasad działania urządzeń pracowni techniki dentystycznej;
  - 7) dokonywania optymalnego wyboru uzupełnień protetycznych w określonych warunkach jamy ustnej oraz rozpoznawania i leczenia skutków

nieprawidłowego stosowania protez i niewłaściwych metod leczenia
protetycznego;

- 8) sprawowania opieki nad pacjentem po zakończeniu leczenia oraz nad
pacjentem z różnego rodzaju niepełnosprawnościami;
- 9) organizowania specjalistycznej poradni w dziedzinie protetyki stomatologicznej
oraz jej wyposażenia według współczesnych wymogów merytorycznych
i techniczno-organizacyjnych, gwarantujących pełny zakres świadczeń
protetycznych;
- 10) prowadzenia współpracy kliniczno-laboratoryjnej, kształcenia personelu
i kierowania zespołami pracowników klinicznych i laboratoryjnych;
- 11) organizowania i kierowania szkoleniem specjalizacyjnym lekarzy dentystów.

IV. FORMY I METODY SZKOLENIA

A – Kursy specjalizacyjne

Uwaga: Lekarz dentysta uzyska zaliczenie tylko tych kursów, które zostały wpisane
na prowadzoną przez CMKP listę kursów specjalizacyjnych, publikowaną corocznie
na stronie internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.

Czas trwania kursów jest określony w dniach i godzinach dydaktycznych, przy czym
1 godzina dydaktyczna trwa 45 minut. Łączny czas trwania poszczególnych zajęć
dydaktycznych w trakcie jednego dnia kursu nie może przekraczać 8 godzin
dydaktycznych.

Wybrane kursy specjalizacyjne mogą być realizowane w formie e-learningowej.

Kursy specjalizacyjne objęte programem specjalizacji są realizowane w dni robocze.

1. Kurs wprowadzający: „Teoretyczne podstawy klinicznej protetyki stomatologicznej i technologii materiałów stosowanych w protetyce stomatologicznej”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy w zakresie teoretycznych podstaw protetyki
stomatologicznej.

Zakres wiedzy:

Wprowadzenie do problematyki objętej programem szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie protetyki stomatologicznej:

- 1) teoretyczne podstawy protetyki stomatologicznej – normy okluzji i fizjologiczne funkcje układu stomatognatycznego;
- 2) procedury obowiązujące we współczesnej protetyce klinicznej i laboratoryjnej;
- 3) zadania, kompetencje i oczekiwane wyniki kształcenia specjalisty w tej dziedzinie,
- 4) zasady klinicznego badania specjalistycznego i diagnostyka w protetyce stomatologicznej (podział przypadków ze względu na stopień trudności diagnostyczno-terapeutycznych);
- 5) zasady prowadzenia dokumentacji klinicznej i laboratoryjnej;
- 6) praktyczne zapoznanie się z nowoczesną aparaturą stosowaną w klinice i technice dentystycznej, podstawy współczesnego materiałoznawstwa i najnowszych technologii materiałowych w protetyce;
- 7) zasady dezynfekcji, sterylizacji oraz zapobiegania zakażeniom w leczeniu protetycznym;
- 8) podstawy dobrej praktyki lekarskiej, w tym zasady praktyki opartej na rzetelnych i aktualnych publikacjach;
- 9) podstawy farmakoekonomiki;
- 10) formalnoprawne podstawy doskonalenia zawodowego lekarzy;
- 11) podstawy onkologii;
- 12) zagadnienia bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej dotyczące bezpieczeństwa pacjentów i lekarzy.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne) w pierwszym roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs: „Leczenie protetyczne w przypadku bezzębia z zastosowaniem metody kalotowej i biofunkcjonalnego systemu protetycznego BPS”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie leczenia bezzębia.

Zakres wiedzy:

- 1) specyfika badania pacjenta bezzębnego, diagnostyka i metody leczenia protetycznego w zależności od warunków anatomiczno-fizjologicznych jamy ustnej i ogólnego stanu zdrowia pacjenta;
- 2) zasady postępowania kliniczno-laboratoryjnego zmierzające do zaopatrzenia pacjenta protezami całkowitymi z uwzględnieniem przedprotetycznej korekty podłoża;
- 3) materiały i metody wyciskowe stosowane w przypadkach bezzębia całkowitego – ich dobór w zależności od anatomiczno-fizjologicznych warunków danego przypadku; biomechaniczne czynniki wpływające na utrzymanie protez całkowitych na podłożu;
- 4) metody wyznaczania płaszczyzny protetycznej, wysokości spoczynkowej i zwarciowej oraz rejestracji zwarcia centralnego – procedura zabiegowa i stosowane instrumentarium (z uwzględnieniem rejestracji wewnątrzustnej: instrumentarium, materiały i techniki oraz metody zabiegowe stosowane w systemie BPS; zasady ustawiania zębów i pozostałe czynności laboratoryjnego wykonawstwa protez według metody BPS;
- 5) metody ustawiania zębów sztucznych w protezach całkowitych, z uwzględnieniem metody kalotowej;
- 6) zalecenia pozabiegowe oraz opieka nad pacjentem użytkującym protezy całkowite (zasady opieki następowej);
- 7) stany patologiczne podłoża protetycznego związane z użytkowaniem protez płytowych (stomatopatie protetyczne).

Cześć praktyczna (z udziałem pacjenta):

- 1) zaopatrzenie bezzębnej jamy ustnej protezami wykonanymi według jednej z metod kalotowych (np. „wrocławska”, „krakowska”):

- a) pokaz zabiegów klinicznych (pobranie wycisków wstępnych, wycisków czynnościowych, przeniesienie warunków okluzyjnych za pomocą łuku twarzowego);
  - b) pokaz czynności laboratoryjnych zmierzających do wykonania protez całkowitych według metody kalotowej (w warunkach Pracowni Techniki Dentystycznej).
- 2) zaopatrzenie bezzębnej jamy ustnej protezami wykonanymi według biofunkcjonalnego systemu protetycznego (BPS):
- a) pokaz zabiegów klinicznych stosowanych w systemie BPS (pobranie wycisków wstępnych, wycisków czynnościowych, przeniesienie warunków okluzyjnych za pomocą łuku twarzowego, wewnątrzustna rejestracja zwarcia);
  - b) pokaz czynności laboratoryjnego wykonawstwa protez całkowitych według metody BPS.
- 3) ćwiczenia praktyczne:
- a) wykonanie łyżek indywidualnych z zastosowaniem różnych materiałów;
  - b) pobranie wycisków czynnościowych;
  - c) wykonanie wzorników zwarciovych;
  - d) rejestracja zwarcia.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne), w tym: 2 dni – część teoretyczna, 2 dni – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

3. Kurs: „Leczenie protetyczne w przypadkach częściowych braków zębowych z zastosowaniem protez ruchomych”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie wykonawstwa protez częściowych.

Zakres wiedzy:

- 1) specyfika badania pacjenta z częściowymi brakami uzębienia – diagnostyka i metody leczenia, a w tym kliniczne badanie przedmiotowe i badania pomocnicze ze szczególnym uwzględnieniem niezbędnych technik diagnostyki obrazowej;
- 2) zabiegi przygotowujące do zastosowania protez ruchomych;
- 3) analiza modeli diagnostycznych i analiza paralelometryczna pola protetycznego;
- 4) zasady planowania konstrukcji częściowych protez ruchomych – akrylowych i szkieletowych (zasady ograniczania płyt, rozmieszczenia łączników, klamer, podparć), w aspekcie biomechaniki oraz profilaktyki chorób przyzębia i tkanek miękkich jamy ustnej oraz procesów zanikowych podłoża kostnego;
- 5) odrębności postępowania kliniczno-laboratoryjnego w przypadkach stosowania protez natychmiastowych;
- 6) systemy bezklamrowego utrzymania protez częściowych (korony teleskopowe, overdentures, zatrzaski, zasuwy, zespolenia kładkowe, itp.) oraz zasady ich projektowania.

Cześć praktyczna (na modelach):

- 1) pokaz laboratoryjnych etapów wykonawstwa protez szkieletowych;
- 2) analiza modeli diagnostycznych oraz ocena ortopantomogramów, zaplanowanie zabiegów przedprotetycznych oraz wstępnego postępowania protetycznego;
- 3) praktyczne przeprowadzenie analizy paralelometrycznej na modelach;
- 4) projektowanie różnych wariantów konstrukcji protez częściowych (w tym szkieletowych).

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne), w tym: 2 dni – część teoretyczna, 2 dni – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

4. Kurs: „Nowoczesne technologie stosowane w protetyce stomatologicznej”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w gabinecie protetycznym i laboratorium techniki dentystycznej.

Zakres wiedzy:

- 1) narzędzia cyfrowe stosowane w ambulatorium protetycznym;
- 2) materiały i technologie wykonawcze protez stałych w warunkach pracowni techniki dentystycznej: napalanie ceramiki na podbudowę metalową (rodzaj metalu z uwzględnieniem tytanu), konstrukcje w całości ceramiczne (rodzaje materiałów ceramicznych i ich obróbka) – na filarowe zęby własne i filary implantowane oraz technologie: CAD/CAM, tłoczenie, odlewanie, frezowanie, galwanofarming.

Cześć praktyczna (w laboratorium techniki dentystycznej):

- 1) pokaz procedury pobierania wycisków optycznych wraz z rejestracją okluzji centralnej;
- 2) pokazy laboratoryjnych procedur wykonawczych protez stałych w warunkach pracowni techniki dentystycznej (materiały, urządzenia, technologie wykonawcze), napalanie ceramiki na podbudowę metalową, konstrukcje w całości ceramiczne – na filarowe zęby własne i filary implantowane oraz technologie: CAD/CAM, tłoczenie, odlewanie, frezowanie.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych), w tym: 1 dzień – część teoretyczna, 1 dzień – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

5. Kurs: „Analiza estetyczna twarzy i leczenie protetyczne z zastosowaniem licówek”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie planowania i wykonania zabiegów stomatologii estetycznej.

Zakres wiedzy:

- 1) analiza estetyczna twarzy;
- 2) cyfrowe projektowanie uśmiechu (DSD- digital smile design);
- 3) wskazania i przeciwwskazania do stosowania licówek – aspekt estetyki i wytrzymałości;
- 4) rodzaje licówek – materiały i technologie;
- 5) zasady preparacji zębów filarowych, pobranie wycisków, materiały i techniki wyciskowe, rejestracja zwarcia, metody zabezpieczenia pozabiegowego, etapy postępowania laboratoryjnego, kontrola, korekta, materiały i metody cementowania (osadzania) licówek.

Część praktyczna (na fantomach):

- 1) pokaz procedury klinicznej i laboratoryjnej zmierzającej do zastosowania licówki ceramicznej;
- 2) ćwiczenia praktyczne: preparacja zęba pod licówkę ceramiczną na fantomie.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych), w tym: 1 dzień – część teoretyczna, 1 dzień – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

6. Kurs: „Leczenie protetyczne z zastosowaniem wkładów koronowych, endokoron i wkładów koronowo- korzeniowych z uwzględnieniem nowoczesnych technologii”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych

w zakresie wykonawstwa wkładów koronowych, endokoron oraz wkładów koronowo-korzeniowych.

Zakres wiedzy:

- 1) wskazania i przeciwwskazania do stosowania wkładów koronowych, endokoron i wkładów koronowo-korzeniowych;
- 2) materiały i technologie do wykonania wkładów koronowych, endokoron i wkładów koronowo-korzeniowych;
- 3) zasady preparacji zębów filarowych, pobranie wycisków, materiały i techniki wyciskowe, rejestracja zwarcia, metody zabezpieczenia pozabiegowego, etapy postępowania laboratoryjnego, kontrola, korekta, materiały i metody cementowania wkładów koronowych i koronowo-korzeniowych oraz endokoron ze szczególnym uwzględnieniem technik adhezyjnych.

Część praktyczna (na fantomach):

- 1) pokaz procedury klinicznej i laboratoryjnej;
- 2) ćwiczenia praktyczne: preparacja zęba pod wkład koronowy i koronowo-korzeniowy oraz endokoronę, pobranie wycisków oraz modelowanie wkładów metodą bezpośrednią na fantomie.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne), w tym: 2 dni – część teoretyczna, 1 dzień – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

7. Kurs: „Leczenie protetyczne z zastosowaniem koron i mostów protetycznych”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie wykonawstwa koron i mostów protetycznych.

Zakres wiedzy:

- 1) podstawy diagnostyki i planowania leczenia z zastosowaniem stałych uzupełnień zębowych, z uwzględnieniem postępowania dwuetapowego;

przygotowanie jamy ustnej do stosowania protez stałych i zabiegi korygujące we wstępnej fazie postępowania protetycznego oraz cel i metody realizacji pierwszego etapu leczenia w przypadkach tego wymagających;

- 2) wskazania i przeciwwskazania do stosowania koron i mostów protetycznych;
- 3) ogólna charakterystyka, rodzaje koron i mostów (z uwzględnieniem konstrukcji klasycznych i tzw. niekonwencjonalnych); czynniki biomechaniczne w projektowaniu mostów protetycznych;
- 4) zasady postępowania kliniczno-laboratoryjnego z zastosowaniem najnowszych metod zabiegowych, materiałów i technologii wykonawstwa laboratoryjnego protez stałych (konstrukcji docelowych);
- 5) materiały i metody osadzania protez stałych na uzębieniu naturalnym i filarach implantowanych;
- 6) zasady profilaktyki w planowaniu i wykonawstwie konstrukcji protez stałych oraz w ich długoczasowym użytkowaniu – zasady higieny i program wizyt kontrolnych.

Cześć praktyczna (na fantomach):

- 1) pokaz preparacji zęba do korony ze schodkiem klasycznym prostym;
- 2) ćwiczenia preparacji zęba do korony ze schodkiem klasycznym prostym na fantomie.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne), w tym: 2 dni – część teoretyczna, 1 dzień – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

8. Kurs: „Implantoprotetyka stomatologiczna – podstawy teoretyczne oraz chirurgiczne i protetyczne procedury zabiegowe”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie planowania i leczenia protetycznego z wykorzystaniem wszczepów śródkostnych.

Zakres wiedzy:

- 1) badanie, diagnostyka, kryteria kwalifikacji, planowanie leczenia implantoprotetycznego, tj. etapu chirurgicznego i rekonstrukcji protetycznej;
- 2) wskazania i przeciwwskazania do leczenia implantoprotetycznego – możliwe powikłania w fazie chirurgicznej i protetycznej;
- 3) zasady kwalifikacji pacjentów do chirurgicznych zabiegów przedimplantacyjnych (m.in. regeneracja i przeszczep kości, podnoszenie dna zatoki szczękowej, plastyka tkanek miękkich itp.);
- 4) kryteria rozmieszczenia implantów z punktu widzenia biomechaniki nadbudowy protetycznej;
- 5) charakterystyka zabiegu implantacji – podstawowe procedury zabiegowe;
- 6) zasady zaopatrzenia protetycznego na bazie śródkostnych wszczepów w różnych konfiguracjach braków zębowych.

Część praktyczna (z udziałem pacjenta):

- 1) diagnostyka, planowanie i pokaz wykonania zabiegu implantacji u pacjenta;
- 2) pokaz cyklu zabiegów protetycznych u pacjenta (od wycisków do osadzenia nadbudowy protetycznej) z uwzględnieniem zastosowania różnych rozwiązań konstrukcyjnych, a w tym protez OVD w żuchwie bezzębnej wspartej na dwu wszczepach filarowych.

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych), w tym: 3 dni – część teoretyczna, 2 dni – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

9. Kurs: „Zaburzenia morfologiczno-czynnościowe US – diagnostyka i leczenie”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych w zakresie diagnostyki i leczenia zaburzeń czynnościowych narządu żucia.

Zakres wiedzy:

- 1) stany artykulacyjne żuchwy, metody analizy zwarcia i rejestracji warunków okluzyjnych z zastosowaniem łuku twarzowego i artykulatora;
- 2) rejestracja zwarcia metodami: zewnątrz- i wewnątrzustnymi;
- 3) diagnostyka i leczenie protetyczne zaburzeń czynnościowych układu stomatognatycznego z zastosowaniem metody postępowania wieloetapowego i postępowania rehabilitującego układ mięśniowo-stawowy z użyciem relaksacyjnych szyn okluzyjnych, ćwiczeń mięśniowych i wspomagającego leczenia farmako- i fizykoterapeutycznego; instrumentalna analiza okluzji jako element diagnostyki dysfunkcji US;
- 4) współczesne metody przedprotetycznej korekty podłoża protetycznego zmierzające do likwidacji zgryzu urazowego, przedwczesnych kontaktów oraz nieprawidłowości przebiegu powierzchni okluzyjnej.

Cześć praktyczna:

- 1) pokaz zastosowania łuku twarzowego i montaż modeli w artykulatorze półindywidualnym;
- 2) programowanie artykulatora półindywidualnego;
- 3) procedura kliniczno-laboratoryjnego postępowania w przypadku zastosowania szyny relaksacyjnej;
- 4) metody rejestracji zwarcia centralnego ze szczególnym uwzględnieniem metody rejestracji wewnątrzustnej.

Ćwiczenia praktyczne (wykonywane przez uczestników kursu):

- 1) montaż modeli w artykulatorze półindywidualnym;
- 2) programowanie artykulatora półindywidualnego;
- 3) przeniesienie do artykulatora warunków okluzyjnych z zastosowaniem łuku twarzowego (prezentacja).

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych), w tym: 3 dni – część teoretyczna, 2 dni – część praktyczna.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

10. Kurs: „Protetyka wieku rozwojowego”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy teoretycznej w zakresie leczenia dzieci i młodzieży w wieku rozwojowym.

Zakres wiedzy:

- 1) specyfika postępowania protetycznego oraz zasady konstrukcji protez stałych i ruchomych stosowanych u pacjentów w wieku rozwojowym;
- 2) skojarzone leczenie protetyczno-ortodontyczne w przypadkach wrodzonych i nabytych wad zgryzu niezależnie od wieku pacjenta.

Czas trwania kursu: 1 dzień (8 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

11. Kurs: „Profilaktyka onkologiczna i rehabilitacja protetyczna po zabiegach chirurgicznych w obrębie twarzowej części czaszki”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy dotyczącej postępowania z pacjentem po zabiegu onkologicznym w obrębie twarzowej części czaszki.

Zakres wiedzy:

- 1) zasady profilaktyki onkologicznej, a w szczególności rozpoznanie i różnicowanie stanów przedrakowych i nowotworowych w zakresie tkanek i narządów jamy ustnej i obszaru części twarzowej czaszki;
- 2) rola lekarza dentysty we wczesnym wykrywaniu zmian nowotworowych jamy ustnej i obszaru części twarzowej czaszki;
- 3) zabiegi chirurgiczne przeprowadzane w obrębie części twarzowej czaszki w przebiegu leczenia onkologicznego – przyczyny, zasady planowania, rekonstrukcje chirurgiczne;
- 4) rehabilitacja protetyczna pacjentów po zabiegach chirurgicznych w obrębie części twarzowej czaszki - z wykorzystaniem metod konwencjonalnej protetyki stomatologicznej oraz metod implantoprotetycznych;

- 5) ektoprotezy w rehabilitacji protetycznej pacjentów z ubytkami tkanek w obrębie części twarzowej czaszki. Protezy nietypowe.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

12. Kurs: „Leczenie zespołowe: periodontologiczno-protetyczne w chorobach przyzębia”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy dotyczącej postępowania z pacjentem z periodontopatią.

Zakres wiedzy:

- 1) etiologia chorób przyzębia oraz periodontologiczne postępowanie przygotowawcze (zachowawcze i chirurgiczne) do rehabilitacji protetycznej;
- 2) zasady i odrębności postępowania protetycznego w przypadkach pacjentów z chorobami przyzębia.

Czas trwania kursu: 1 dzień (8 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

13. Kurs: „Podstawy radiologii stomatologicznej”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy dentystów wiedzy i umiejętności w zakresie diagnostyki radiologicznej.

Zakres wiedzy:

- 1) teoretyczne podstawy współczesnej diagnostyki obrazowej układu stomatognatycznego, z uwzględnieniem komputerowej tomografii stożkowej (CBCT);

- 2) zapoznanie się z technikami badań radiologicznych uzębienia, stawów skroniowo-żuchwowych i struktur anatomicznych twarzowej części czaszki.

Część praktyczna:

Ocena wyników badania radiologicznego i umiejętność ich wykorzystania w diagnostyce stomatologicznej.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy i umiejętności praktycznych objętych programem kursu.

14. Kurs: „Orzecznictwo lekarskie”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat prawidłowego formułowania opinii bądź orzeczeń oceniających stan zdrowia pacjenta.

Zakres wiedzy:

- 1) podstawowe zasady systemu ochrony zdrowia w Polsce, w tym regulacje dotyczące zawodów medycznych;
- 2) system zabezpieczenia społecznego w razie choroby i jej następstw realizowany w ramach: powszechnego ubezpieczenia społecznego pracowników, osób pracujących na własny rachunek i rolników, zaopatrzenia społecznego, pomocy społecznej oraz systemu wspierania osób niepełnosprawnych i pracodawców;
- 3) zasady orzecznictwa lekarskiego, zasady sporządzania orzeczeń, a także podstawowe zasady i cele badania stanu zdrowia dla celów orzeczniczych;
- 4) specyfika wzajemnej relacji między osobą badaną a lekarzem orzecznikiem;
- 5) zasady prawidłowego prowadzenia dokumentacji medycznej i odpowiedzialność za prowadzenie jej niezgodnie z prawem;
- 6) zasady odpowiedzialności prawnej lekarza (cywilnej, karnej i zawodowej), umiejętność porównania, rodzaje ubezpieczeń medycznych;
- 7) zakres odpowiedzialności lekarzy oraz podmiotów leczniczych. Podstawy prawa pracy;

- 8) pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach;
- 9) istota, podział oraz zasady opiniowania sądowno-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych, uszczerbku na zdrowiu;
- 10) najważniejsze dziedziny, w których opiniowanie lekarskie jest konieczne i niezbędne. Odrębności opiniowania m.in. na potrzeby psychiatrii, prawa pracy, ubezpieczycieli komercyjnych;
- 11) znaczenie i zasady rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

15. Kurs: „Profilaktyka i promocja zdrowia”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat aktualnych reguł prowadzenia profilaktyki chorób/problemów zdrowotnych oraz promocji zdrowia – zarówno w odniesieniu do jednostek (pacjentów) jak też społeczności, również zawodowej.

Założeniem kursu jest też kształtowanie kompetencji społecznych, w tym promowanie autorefleksji i krytycznego myślenia oraz rozwijania współpracy na rzecz zdrowia. Ponadto kurs dąży do kształtowania postaw etycznych, promowania „pro-profilaktycznej” kultury pracy w sektorze zdrowia, a także stałego samokształcenia lekarzy w celu poszerzania oraz pogłębiania wiedzy i umiejętności związanych z profilaktyką oraz promocją zdrowia.

Zakres wiedzy:

Część I: Naukowe i etyczne podstawy profilaktyki oraz promocji zdrowia:

- 1) modele zdrowia, determinanty zdrowia i ich nowoczesna kwantyfikacja, piramida wpływu na zdrowie (wg Freiden 2015);
- 2) gradient zdrowia w populacji, przyczyny i tzw. przyczyny przyczyn, w tym polityki publiczne, podejścia do przeciwdziałania nierównościami/

niesprawiedliwościom w zdrowiu, w tym tzw. *group-gap-gradient*,

proporcjonalny uniwersalizm;

- 3) podstawowe definicje i cele profilaktyki chorób oraz promocji zdrowia, w tym promocji zdrowia wg Karty Ottawskiej (WHO 1986), podobieństwa i różnice;
- 4) interpretacje, podejścia i strategie profilaktyki:
  - a) indywidualna w ramach opieki medycznej, w tym medycyna stylu życia, populacyjna w działaniach zdrowia publicznego,
  - b) *primordial*, pierwotna, wtórna, trzeciorzędowa, czwartorzędowa – zastosowania,
  - c) wysokiego ryzyka, populacyjna – zastosowania,
  - d) uniwersalna, selektywna, wskazująca – zastosowania,
  - e) inne podejścia i strategie profilaktyki – zastosowania;
- 5) interpretacje, podejścia i strategie promocji zdrowia:
  - a) podejście WHO, w tym siedliskowe, zastosowania, m.in. szpitale i placówki medyczne promujące zdrowie (w tym promocja zdrowia na rzecz pracowników ochrony zdrowia), szkoły promujące zdrowie, zdrowie miasta,
  - b) inne podejścia i strategie promocji zdrowia stosowane w podmiotach leczniczych:
    - cztery obszary aktywności lekarza w promocji zdrowia (wg Beattie 1991),
    - podejścia medyczne, behawioralne, edukacyjne, skoncentrowane na kliencie/upodmiotowienie, zmiana społeczna (wg Ewles, Simnett 2003),
    - udział lekarzy w przeciwdziałaniu nierównościom/niesprawiedliwościom w zdrowiu,
    - rola postaw lekarza w kształtowaniu prozdrowotnych zachowań pacjenta;
- 6) działalność zgodna z zasadami *Evidence Based Practice (policy/public health/disease prevention/health promotion/health education)*, wykorzystanie baz dobrych praktyk;
- 7) zasady etyczne w działalności profilaktycznej oraz w promocji zdrowia, działania niepożądane działalności profilaktycznej/promocji zdrowia;

- 8) aktualne i pożądane: struktura i organizacja działalności profilaktycznej oraz promocji zdrowia, kompetencje pracowników, aspekty ekonomiczne.

Cześć II: Ogólna charakterystyka i skuteczność wybranych metod działania w profilaktyce chorób oraz w promocji zdrowia:

- 1) cykl życia programu szczepień, wrażliwości wobec szczepionek (*vaccine hesitancy*), modele uwarunkowań *hesitancy*, w tym 3C, 4C, 5C, podejście WHO do przeciwdziałania zjawisku *hesitancy* i zwiększania wyszczepialności (aktualnie w oparciu o model COM-B);
- 2) masowe (zorganizowane) badania przesiewowe, różnice w stosunku do badań diagnostycznych, kryteria wdrożenia, działania niepożądane, bilans korzyści i strat;
- 3) edukacja zdrowotna, edukacja pacjenta, poradnictwo, *coaching*, podobieństwa i różnice, zasady postępowania;
- 4) komunikowanie o zdrowiu za pośrednictwem starych i nowych mediów, możliwości i ograniczenia, cechy poprawnej informacji o zdrowiu, infodemia, profilaktyka piątego rzędu, komunikowanie ryzyka w sytuacjach kryzysowych;
- 5) praca ze społecznością lokalną, w tym organizacja/mobilizacja społeczności, procesy, zasady, metody postępowania, *social prescribing*;
- 6) zdrowie we wszystkich politykach (*Health in All Policies*), metody postępowania, w tym rzecznictwo zdrowotne, ocena wpływu na zdrowie (*Health Impact Assessment*);
- 7) programy zdrowotne jako narzędzie realizacji populacyjnej profilaktyki chorób i promocji zdrowia, ocena potrzeb zdrowotnych, schematy planowania, teorie zmiany zachowań, monitorowanie i ewaluacja programów;
- 8) przywództwo w sektorze zdrowia;
- 9) inne aktualne i ważne metody działania (np. interwencje nefarmaceutyczne w stosunku do COVID-19).

Część III: Zastosowania profilaktyki oraz promocji zdrowia (w tym rekomendacje, działania, metody, narzędzia, materiały, etc.) do praktycznej kontroli chorób/ problemów zdrowotnych (tj. do zmniejszania zapadalności, chorobowości i umieralności do poziomu, który jest w danym kontekście (czasu, miejsca, warunków) możliwy do zaakceptowania przy użyciu metod zapobiegawczych i leczniczych):

- 1) zalecenia żywieniowe, poprawa żywienia, minimalna interwencja w otyłości;
- 2) zalecenia nt. poziomu aktywności fizycznej wg WHO, zwiększanie aktywności fizycznej;
- 3) promocja zdrowia psychicznego, zapobieganie samobójstwom;
- 4) przeciwdziałanie paleniu tytoniu, w tym strategia minimalnej interwencji antytytoniowej, redukcja szkód;
- 5) przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych, w tym strategia redukcji szkód, oraz uzależnieniom behawioralnym;
- 6) zapobieganie upadkom osób starszych;
- 7) inne aktualne zalecenia prozdrowotne w kontekście czynników ryzyka chorób bądź konkretnych chorób/problemów zdrowotnych (np. zanieczyszczenie powietrza, zmiana klimatu, model diety planetarnej, *One Health*);
- 8) zasady zarządzania epidemiami chorób zakaźnych, organizacja i funkcjonowanie opieki zdrowotnej, wnioski z pandemii COVID-19.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

16. Kurs atestacyjny (podsumowujący) „Protetyka stomatologiczna”

Przed przystąpieniem do realizacji programu kursu atestacyjnego organizator kursu jest zobowiązany do przeprowadzenia kolokwium sprawdzającego wiedzę nabytą w trakcie szkolenia specjalizacyjnego. Zakres wiedzy obejmuje kursy specjalizacyjne i staże zrealizowane w ramach całego szkolenia specjalizacyjnego.

Cel kursu:

podsumowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej nabytej podczas szkolenia specjalistycznego w dziedzinie protetyki stomatologicznej pod kątem przygotowania do egzaminu.

Zakres wiedzy:

- 1) teoretyczne podstawy klinicznej protetyki stomatologicznej i technologii materiałów stosowanych w protetyce stomatologicznej;
- 2) specyfika postępowania kliniczno-laboratoryjnego w trudnych przypadkach

bezzębna;

- 3) leczenie protetyczne częściowych braków zębowych z zastosowaniem ruchomych protez nieosiadających;
- 4) nowoczesne technologie wykonawstwa uzupełnień stałych;
- 5) leczenie protetyczne z zastosowaniem licówek;
- 6) leczenie protetyczne z zastosowaniem wkładów koronowych, koronowo-korzeniowych i endokoron;
- 7) leczenie protetyczne z zastosowaniem koron i mostów protetycznych;
- 8) implantoprotetyka stomatologiczna – podstawy teoretyczne i procedury zabiegowe;
- 9) zaburzenia morfologiczno-czynnościowe wkładu stomatognatycznego;
- 10) rehabilitacja protetyczna pacjentów po zabiegach chirurgicznych w zakresie twarzowej części czaszki;
- 11) protetyka wieku rozwojowego;
- 12) leczenie zespołowe – periodontologiczno-protetyczne w chorobach przyzębia;
- 13) podstawy radiologii stomatologicznej;
- 14) przygotowanie do prezentacji ustnej wybranych przypadków.

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych) w ostatnim roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego przed przystąpieniem do PES.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

B- Staże kierunkowe

Lekarz dentysta realizujący szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie protetyki stomatologicznej zobowiązany jest odbyć niżej wymienione staże. Czas trwania stażu podany jest w tygodniach i dniach roboczych. Jeden dzień stażu to 7 godzin 35 minut. Staż wydłuża się o każdy dzień nieobecności, w tym również o dni ustawowo wolne od pracy.

1. Staż podstawowy w zakresie protetyki stomatologicznej

Cel stażu:

nabycie umiejętności praktycznych w zakresie planowania i postępowania protetycznego w różnych sytuacjach klinicznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) teoretyczne podstawy gnatofizjologii szczękowo-twarzowej, okluzyjne relacje międzyszczękowe, systemy pomiarów artykulometrycznych i metody analizy okluzji;
- 2) morfologia i funkcje fizjologiczne US, ich zaburzenia związane z destrukcją łuków zębowych, utratą uzębienia oraz wiekiem pacjenta i chorobami ogólnoustrojowymi;
- 3) etiopatogeneza chorób jamy ustnej, zębów i przyzębia oraz czynnościowych zaburzeń układu ruchowego narządu żucia (dysfunkcje US);
- 4) zasady badania US oraz współczesna diagnostyka protetyczna, klasyfikacja braków zębowych, kwalifikacja przypadków ze względu na stopień zaawansowania zmian chorobowych i zaburzeń morfologiczno-czynnościowych US oraz ogólnego stanu zdrowia pacjenta;
- 5) analiza warunków jamy ustnej pod kątem kwalifikacji do określonej metody leczenia oraz możliwości poprawy warunków podłoża protetycznego do stosowania protez zębowych (chirurgia przedprotetyczna, zabiegi regeneracyjne struktur kostnych, plastyka tkanek miękkich, implantacja wszczepów filarowych, wstępne postępowanie protetyczne);
- 6) ocena wyników badań pomocniczych;
- 7) planowanie leczenia protetycznego i projektowania konstrukcji protez stomatologicznych osadzanych na zębach własnych oraz na filarach implantowanych;
- 8) teoretyczne podstawy specjalistycznego leczenia kompleksowego i rehabilitacyjnego w przypadkach zaburzeń morfologiczno-czynnościowych US, wad zwarcia, zgryzu urazowego, parafunkcji, stomatopatii i dysfunkcji stawów skroniowo-żuchwowych oraz zaopatrzenia protetycznego na bazie wszczepów śródkostnych i po zabiegach operacyjnych w obrębie twarzowej części czaszki;
- 9) zasady działania urządzeń i aparatury kliniczno-laboratoryjnej oraz

biomechanika i inżynieria materiałowa w protetyce stomatologicznej;

- 10) teoretyczne podstawy techniki dentystycznej i technologii materiałowych;
- 11) patomechanizm reaktywności organizmu na materiały stosowane w warunkach jamy ustnej.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika specjalizacji):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 105 tygodni (525 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie protetyki stomatologicznej.

2. Staż kierunkowy w zakresie chirurgii stomatologicznej

Cel stażu:

nabycie umiejętności z zakresu chirurgii stomatologicznej, niezbędnych do wykonania zabiegów protetycznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) poznanie ogólnych zasad przygotowania pola operacyjnego i pacjenta do zabiegów chirurgicznych;
- 2) podstawowy zakres chirurgii stomatologicznej, a w szczególności wskazań i technik zabiegowych w zakresie wyrostka zębodołowego oraz metod chirurgicznej korekty tkanek podłoża protetycznego zmierzających do poprawy warunków funkcjonowania protez stomatologicznych (chirurgia przedprotetyczna);
- 3) etiologia, diagnostyka i zasady leczenia chirurgicznego stanów patologicznych tkanek i narządów jamy ustnej oraz ich różnicowanie;
- 4) profilaktyka onkologiczna;
- 5) wskazania i przeciwwskazania do stosowania znieczuleń ogólnych i miejscowych w stomatologii;
- 6) stany nagłe w ambulatorium stomatologicznym.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) opanowanie technik zabiegowych znieczulania miejscowego w zakresie twarzowej części czaszki i jamy ustnej, a w szczególności nabycie umiejętności wykonywania znieczulenia przed zabiegami chirurgicznymi i preparacją protetyczną zębów filarowych z żywą miazgą;
- 2) opanowanie techniki zabiegowej usuwania zębów i opracowania wyrostka zębodołowego;
- 3) chirurgiczne leczenie zmian patologicznych tkanek jamy ustnej powstałych w wyniku użytkowania protez.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 3 tygodnie (15 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub ww. stażu.

3. Staż kierunkowy w zakresie chirurgii i onkologii szczękowo-twarzowej

Cel stażu:

nabycie umiejętności z zakresu diagnostyki i planowania zabiegów chirurgii i onkologii szczękowo- twarzowej pod kątem wykonania przyszłego zaopatrzenia protetycznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) zasady badania, diagnostyka i etiopatogeneza zmian patologicznych w obrębie jamy ustnej i twarzowej części czaszki wymagających leczenia chirurgicznego;
- 2) profilaktyka onkologiczna, rozpoznanie oraz zasady leczenia chirurgicznego nowotworów w obrębie jamy ustnej i twarzowej części czaszki;
- 3) chirurgiczne leczenie wad rozwojowych oraz planowanie zabiegów operacyjnych z następową odbudową protetyczną ektoprotezami i protezami poresekcyjnymi twarzowej części czaszki;

- 4) etiologia, diagnostyka i zasady leczenia chirurgicznego złamań kości twarzowej części czaszki oraz stanów patologicznych w obrębie stawów skroniowo-żuchwowych;
- 5) zasady chirurgiczno-protetycznej rehabilitacji pacjentów po resekcji tkanek i narządów jamy ustnej i twarzowej części czaszki;
- 6) zasady premedykacji i metody znieczuleń stosowane w chirurgii szczękowo-twarzowej.

Zakres umiejętności praktycznych:

asysta i udział w planowaniu operacyjno-odtwórczej procedury zabiegowej w obrębie twarzowej części czaszki związanej z resekcją tkanek i następową odbudową protetyczną ektoprotezami i protezami poresekcyjnymi.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: klinika/oddział chirurgii szczękowo-twarzowej, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chirurgii szczękowo-twarzowej lub ww. stażu.

4. Staż kierunkowy w zakresie ortodontcji

Cel stażu:

nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przygotowania ortodontycznego do leczenia protetycznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) diagnostyka, zasady terapii i profilaktyki ortodontycznej;
- 2) zasady współpracy ortodontyczno-protetycznej w leczeniu skojarzonym wrodzonych wad okluzji oraz leczenia implantoprotetycznego w przypadkach hipodoncji.

Zakres umiejętności praktycznych:

Rozpoznawanie wad zgryzu i umiejętność planowania leczenia w przypadkach wymagających skojarzonego postępowania ortodontyczno-protetycznego.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 3 tygodnie (15 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie ortodoncji lub ww. stażu.

5. Staż kierunkowy w zakresie periodontologii i chorób błony śluzowej jamy ustnej

Cel stażu:

nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu diagnostyki i leczenia chorób przyzębia pod kątem docelowego zaopatrzenia protetycznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) etiopatogeneza, zasady leczenia i profilaktyka stanów patologicznych przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej oraz ich różnicowanie;
- 2) choroby ogólnoustrojowe manifestujące się objawami w jamie ustnej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) diagnostyka i zasady leczenia stanów patologicznych przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej, a w szczególności opanowanie zasad leczenia wielospecjalistycznego;
- 2) nabycie umiejętności w zakresie zabiegów higienizacyjnych i korekty okluzji.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 3 tygodnie (15 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie periodontologii lub ww. stażu.

6. Staż kierunkowy w zakresie stomatologii zachowawczej z endodoncją

Cel stażu:

nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przygotowania zachowawczego do leczenia protetycznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) diagnostyka, etiologia i zasady leczenia stanów patologicznych uzębienia oraz okołowierzchołkowych zmian patologicznych;
- 2) rola śliny w fizjologii i patologii jamy ustnej;
- 3) współczesna profilaktyka próchnicy zmineralizowanych tkanek zębów;
- 4) nowoczesne materiały i metody stosowane do odbudowy zmineralizowanych tkanek zęba;
- 5) wpływ czynników jatrogennych na powstawanie chorób jamy ustnej i zębów;
- 6) zasady farmakoterapii w leczeniu chorób jamy ustnej i zębów.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) umiejętność badania przedmiotowego i podmiotowego oraz diagnostyki próchnicy oraz innych stanów chorobowych tkanek i narządów jamy ustnej;
- 2) wykonywanie podstawowych zabiegów w zakresie higieny jamy ustnej i leczenia zachowawczego;
- 3) ocena jakości przeprowadzonego leczenia zachowawczego, a zwłaszcza endodontycznego.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 3 tygodnie (15 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie stomatologii zachowawczej z endodoncją lub ww. stażu.

7. Staż kierunkowy w zakresie dermatologii

Cel stażu:

nabycie wiedzy z zakresu diagnostyki zmian skórnych, głównie w aspekcie potencjalnego uczulenia na materiały stomatologiczne.

Zakres wiedzy teoretycznej:

Zasady diagnostyki, różnicowania i leczenia schorzeń dermatologicznych oraz odczynów alergicznych występujących w obrębie części twarzowej czaszki.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) umiejętność różnicowania odczynów alergicznych w stomatologii;
- 2) wykonywanie diagnostycznych testów skórnych i laboratoryjnych w przypadkach podejrzenia reakcji uczuleniowej na materiały i leki stosowane w stomatologii, a w tym materiały protetyczne.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii lub ww. stażu.

8. Staż kierunkowy w zakresie laryngologii

Cel stażu:

nabycie wiedzy z zakresu diagnostyki i leczenia schorzeń laryngologicznych, mających wpływ na postępowanie protetyczne.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) opanowanie wiadomości teoretycznych w zakresie podstaw współczesnej otolaryngologii, a w szczególności etiopatogenezy, diagnostyki i leczenia schorzeń laryngologicznych oraz poznania zasad postępowania z chorymi wymagającymi usunięcia tkanek w zakresie twarzowej części czaszki, w tym oczodołu;
- 2) diagnostyka i leczenie chorób zatok szczękowych;

3) zasady diagnostyki i leczenia bólu w obrębie twarzowej części czaszki.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) umiejętność badania pacjenta ze schorzeniami laryngologicznymi;
- 2) współdziałanie w planowaniu zabiegów chirurgicznych związanych z pooperacyjnym ubytkiem tkanek wymagających następnego zaopatrzenia protetycznego oraz asysta przy wykonywaniu tych zabiegów;
- 3) rozpoznanie i pierwsza pomoc w usuwaniu ciał obcych w oskrzelach, tchawicy, krtani, gardła i przełyku oraz zatok szczękowych;
- 4) asysta przy badaniu obiektywizującym szumy uszne (badanie audiometryczne);
- 5) asysta do operacji związanych z następną rekonstrukcją wyciętych fragmentów żuchwy, szczęki i podniebienia.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) zaliczenie sprawdzianu z umiejętności praktycznych – potwierdzenie przez kierownika stażu wykonanych przez lekarza dentystę zabiegów lub procedur medycznych objętych programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: klinika/oddział otorynolaryngologii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie otorynolaryngologii lub ww. stażu.

C – Szkolenie umiejętności wykonywania zabiegów i procedur medycznych

Oznaczenie procedur:

Kod A – wykonywanie samodzielne z asystą lub pod nadzorem kierownika specjalizacji albo lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (liczba)

Kod B – w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (liczba)

*Wykaz i liczba zabiegów oraz procedur medycznych, które obowiązują lekarza w trakcie realizacji **stażu podstawowego:***

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
Procedury wykonywane w gabinecie stomatologicznym		
1. leczenie protetyczne bezzębia z zastosowaniem protez całkowitych w szczęce i żuchwie	15 pacjentów	0
2. leczenie protetyczne z zastosowaniem protez natychmiastowych lub wczesnych	5 pacjentów	0
3. leczenie protetyczne z zastosowaniem ruchomych protez częściowych: a) płytowych protez akrylowych b) protez szkieletowych (z umocowaniem klamrowym lub bezklamrowym c) protez overdenture opartych na uzębieniu resztkowym lub wszczepach filarowych	15 pacjentów 10 pacjentów 5 pacjentów	0
4. leczenie protetyczne z zastosowaniem następujących protez stałych: a) uzupełnienia wewnątrzkoronowe b) wkłady koronowo- korzeniowe (w zębach jedno i wielokorzeniowych) c) licówki ceramiczne d) korony ceramiczne e) mosty ceramiczne f) protezy stałe licowane na podbudowie metalowej lub jednolite metalowe: - korony - mosty	5 10 4 5 2 15 5	0
5. leczenie protetyczne zaburzeń okluzyjnych i czynnościowych układu stomatognatycznego z zastosowaniem szyn leczniczych, oraz uzupełnień tymczasowych w postępowaniu dwuetapowym oraz: a) korekta okluzji,	10 pacjentów	0

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

b) zabiegi fizykoterapeutyczne, w tym rehabilitacyjne ćwiczenia mięśniowe		
6. leczenie protetyczne w chorobach przyzębia	5 pacjentów	0
7. leczenie protetyczne z zastosowaniem protez pooperacyjnych w zakresie twarzowej części czaszki	2 pacjentów	0
8. leczenie w przypadkach stomatopatii protetycznych	10 pacjentów	0
9. korekta i naprawa protez zębowych, w tym zabiegi podścielania protez ruchomych i usuwania protez stałych	15	0
Procedury wykonywane w laboratorium techniki dentystycznej		
1. proteza całkowita akrylowa: szczęka i żuchwa	1 komplet	0
2. proteza częściowa akrylowa z klamrami i podparciami doginanyymi i/lub lanymi: szczęka – 1 sztuka, żuchwa	1	0
3. korona tymczasowa	2	0
4. naprawa protez akrylowych: pęknięcie lub złamanie, dostawienie zęba, dogięcie klamry	1	0
5. proteza szkieletowa – szczęka i żuchwa	0	1
6. wkład koronowy metodą pośrednią	0	1
7. wkład koronowo-korzeniowy metodą pośrednią	0	1
8. korona protetyczna lana	0	1
Łącznie	143	4

Uwaga:

1. Wymienione wyżej limity minimalne nie oznaczają, że przyjęcie i leczenie tej liczby pacjentów i zrealizowanych procedur wyczerpuje program specjalizacji w czasie stażu podstawowego. Staż ten (celowo) realizowany jest w pełnym wymiarze czasu pracy przez 104 tygodnie, a w jego trakcie lekarz dentysta jest zobowiązany do udzielania świadczeń zdrowotnych, zgodnie z umową o zatrudnieniu w danym ośrodku akredytowanym. Oznacza to, że podczas codziennej ordynacji lekarz dentysta ma możliwość i obowiązek wykonywania pełnego zakresu czynności diagnostyczno-terapeutycznych w różnych przypadkach i w liczbie koniecznej do zabezpieczenia świadczeń na rzecz pacjentów leczonych w danej jednostce,

a przez to nabrania biegłości w ich wykonywaniu. Pozytywnym tego efektem jest fakt, że w ten sposób szkolący się ma warunki do nabycia praktycznych umiejętności pracy w ośrodkach specjalistycznych, ale też – co bardzo ważne – zdobycia odpowiedniego doświadczenia w wykonywaniu procedur zabiegowych. Na pewnym etapie takiej praktyki pozwala to na samodzielne i bezbłędne zrealizowanie wyszczególnionych w powyższym wykazie procedur medycznych w stopniu i na poziomie spełniającym kryteria do zaliczenia stażu.

2. Poza wymienionymi wyżej podstawowymi konstrukcjami protetycznymi realizowanymi w laboratorium techniki dentystycznej lekarz dentysta zobowiązany jest do zapoznania się z zaawansowanymi technologiami wykonawczymi i materiałowymi (jak np. technologia CAD/CAM, technika frezowania, odlewnictwo tytanu, przetwarzanie ceramiki dentystycznej, galwanofarming itd.) poprzez opanowanie teoretycznych podstaw współczesnej techniki dentystycznej w pełnym jej zakresie, a w praktyce asystowanie podczas czynności laboratoryjnych wykonywanych według tych technologii przez kompetentnych w tym zakresie techników dentystycznych.

Procedury obowiązkowe do wykonania w trakcie odbywania staży kierunkowych nie podlegają rozliczeniu w Elektronicznej Karcie Specjalizacji. Zaliczenie całości stażu oznacza zaliczenie wymaganych programem stażu operacji, zabiegów oraz procedur medycznych.

*Wykaz i liczba zabiegów oraz procedur medycznych, które obowiązują lekarza w trakcie realizacji **staży kierunkowych**:*

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
Chirurgia stomatologiczna		
1.znieczulenie miejscowe znieczulenie przewodowe	10 5	0
2.usunięcie zęba jednokorzeniowego wraz z zaopatrzeniem	2	0
3.usunięcie zęba wielokorzeniowego wraz z zaopatrzeniem	1	0

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów
nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty
w odpowiedniej dziedzinie medycyny

4.usunięcie zmian przerostowych w obrębie jamy ustnej	0	1
Chirurgia i onkologia szczękowo-twarzowa		
1.pobieranie tkanek do badania histopatologicznego	0	1
2.premedykacja i znieczulenie ogólne do zabiegu w obrębie twarzoczaszki	0	1
3.zabieg onkologiczny w obrębie twarzoczaszki	0	1
Ortodoncja		
1.planowanie leczenia ortodontycznego u pacjentów z hipodoncją	0	1
2.leczenie pacjenta aparatami ruchomymi	0	3
3.dopasowanie ruchomego aparatu retencyjnego	1	0
4.leczenie pacjenta aparatami stałymi	0	5
Periodontologia i choroby błony śluzowej jamy ustnej		
1.usunięcie złogów i kamienia nazębnego	2	0
2.diagnostyka periodontologiczna wraz z pomiarem głębokości kieszonek dziąsłowych	0	2
3.diagnostyka zmian w obrębie błony śluzowej jamy ustnej	0	2
Stomatologia zachowawcza z endodoncją		
1.rozpoznawanie próchnicy	3	0
2.leczenie zachowawcze próchnicy zębów w prostych przypadkach	3	0
3.leczenie endodontyczne zębów jednokorzeniowych wraz z oceną radiologiczną po leczeniu	2	0
4.leczenie endodontyczne zębów wielokorzeniowych wraz z oceną radiologiczną po leczeniu	1	0
Dermatologia		

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

1.rozpoznawanie zmian skórnych pod kątem występowania uczulenia	0	2
2.wykonywanie i ocena diagnostycznych testów skórnych w przypadkach podejrzenia reakcji uczuleniowej na materiały i leki stosowane w stomatologii,	0	2
Laryngologia		
1.badanie audiometryczne	0	1
2.usuwanie ciał obcych z oskrzeli, tchawicy, krtani, gardła, przetyku oraz zatok szczękowych	0	1
3.diagnostyka zębopochodnego zapalenia zatok obocznych nosa	0	1
Łącznie	30	24

D – Samokształcenie

Lekarz dentysta zobowiązany jest do ciągłego i aktywnego samokształcenia w celu pogłębiania swojej wiedzy, śledzenia postępów w dziedzinie protetyki stomatologicznej, a w szczególności korzystania z polecanych pozycji piśmiennictwa, uczestniczenia w posiedzeniach edukacyjnych towarzystw naukowych, napisania publikacji i udziału w innych formach samokształcenia wskazanych przez kierownika specjalizacji.

1. Studiowanie piśmiennictwa

Lekarz dentysta powinien korzystać z aktualnych podręczników i czasopism naukowych z zakresu protetyki stomatologicznej, a także z innych źródeł wiedzy wskazanych przez kierownika specjalizacji.

2. Udział w działalności edukacyjnej

Lekarz dentysta zobowiązany jest do przynależności do wybranego stomatologicznego towarzystwa naukowego, spójnego tematycznie z realizowaną specjalizacją przez cały okres szkolenia specjalizacyjnego oraz czynnego uczestniczenia w posiedzeniach, konferencjach, sympozjach naukowych, a także do przygotowania minimum 1 opracowania o tematyce protetycznej, które w formie

referatu zostanie przez autora wygłoszone na posiedzeniu towarzystwa naukowego lub innym forum o charakterze zebrania lub sympozjum naukowo-szkoleniowego. Lekarz dentysta zobowiązany jest również do uczestniczenia w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez instytucje działające w zakresie ochrony zdrowia.

3. Przygotowanie publikacji

Lekarz dentysta zobowiązany jest do napisania pracy naukowej, opublikowanej w recenzowanym czasopiśmie medycznym, której lekarz jest autorem lub współautorem, lub pracy poglądowej – na temat objęty programem specjalizacji.

4. Dodatkowe dni na samokształcenie

Lekarzowi odbywającemu kształcenie specjalizacyjne przysługuje od dnia 1 stycznia 2019 r., 6 dni rocznie na samokształcenie, przeznaczonych na udział w konferencjach, kursach naukowych, kursach doskonalących i innych szkoleniach, związanych bezpośrednio z realizowaną przez lekarza dziedziną szkolenia specjalizacyjnego, zgodnie z wyborem i potrzebami edukacyjnymi lekarza. Termin i sposób wykorzystania przez lekarza dodatkowych dni na samokształcenie wskazuje w uzgodnieniu z lekarzem kierownik specjalizacji poprzez odpowiednie skrócenie innych obowiązkowych elementów szkolenia specjalizacyjnego. Skrócenie to nie może dotyczyć kursów specjalizacyjnych a jedynie stażu podstawowego lub staży kierunkowych, przy czym wszystkie elementy szkolenia specjalizacyjnego (staże) muszą być zrealizowane i zaliczone. Kierownik specjalizacji w pierwszej kolejności decyduje o odpowiednim skróceniu czasu trwania stażu podstawowego, a jedynie w przypadku braku takiej możliwości odpowiednio skracą czas trwania staży kierunkowych, przy czym staż kierunkowy nie może ulec skróceniu o więcej niż połowę czasu trwania przewidzianą programem specjalizacji. Dodatkowe dni na samokształcenie niewykorzystane w danym roku specjalizacji nie przechodzą na kolejne lata szkolenia specjalizacyjnego.

V. OCENA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

1. Sprawdziany i kolokwia z wiedzy teoretycznej

Lekarz dentysta jest zobowiązany do:

- 1) zaliczenia sprawdzianu lub kolokwium na zakończenie kursu

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

specjalizacyjnego z zakresu wiedzy objętej programem kursu

(u kierownika kursu);

- 2) złożenia kolokwium na zakończenie każdego stażu z zakresu wiedzy objętej programem stażu (u kierownika stażu/kierownika specjalizacji).

2. Bieżąca ocena oraz sprawdziany umiejętności praktycznych

Kierownik specjalizacji lub kierownik stażu dokonuje bieżącej oceny umiejętności praktycznych nabywanych przez lekarza, w czasie poszczególnych staży.

Lekarz jest zobowiązany do zaliczenia sprawdzianu z umiejętności praktycznych (objętych programem stażu), tj. zaliczenie przez lekarza zabiegów i procedur medycznych wykonanych samodzielnie z asystą lub pod nadzorem kierownika specjalizacji albo lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (kod A) lub zabiegów i procedur medycznych, w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (kod B). Zaliczenie zostaje odnotowane w Elektronicznej Karcie Specjalizacji.

3. Ocena pracy naukowej lub pogładowej

Kierownik specjalizacji ocenia przygotowane przez lekarza dentystę opracowanie teoretyczne objęte programem specjalizacji: pracę naukową lub pogładową.

VI. CZAS TRWANIA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Czas trwania szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny wynosi 3 lata.

Przebieg szkolenia specjalizacyjnego			
Nr kursu	Kursy specjalizacyjne:	Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
1.	Kurs wprowadzający: „Teoretyczne podstawy klinicznej protetyki stomatologicznej i technologii materiałów stosowanych w protetyce stomatologicznej”	0,8	4

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

2.	Kurs: „Leczenie protetyczne w przypadku bezzębna z zastosowaniem metody kalotowej i biofunkcjonalnego systemu protetycznego BPS”	0,8	4
3.	Kurs: „Leczenie protetyczne w przypadkach częściowych braków zębowych z zastosowaniem protez ruchomych”	0,8	4
4.	Kurs: „Nowoczesne technologie stosowane w protetyce stomatologicznej”	0,4	2
5.	Kurs: „Analiza estetyczna twarzy oraz leczenie protetyczne z zastosowaniem licówek”	0,4	2
6.	Kurs: „Leczenie protetyczne z zastosowaniem wkładów koronowych, endokoron i wkładów koronowo-korzeniowych z uwzględnieniem nowoczesnych technologii”	0,6	3
7.	Kurs: „Leczenie protetyczne z zastosowaniem koron i mostów protetycznych”	0,6	3
8.	Kurs: „Implantoprotetyka stomatologiczna –podstawy teoretyczne oraz chirurgiczne i protetyczne procedury zabiegowe”	1	5
9.	Kurs: „Zaburzenia morfologiczno-czynnościowe US – diagnostyka i leczenie”	1	5
10.	Kurs: „Protetyka wieku rozwojowego”	0,2	1
11.	Kurs: „Profilaktyka onkologiczna i rehabilitacja protetyczna po zabiegach chirurgicznych w obrębie twarzowej części czaszki”	0,4	2
12.	Kurs: „Leczenie zespołowe: periodontologiczno-protetyczne w chorobach przyzębia”	0,2	1
13.	Kurs: „Podstawy radiologii stomatologicznej”	0,6	3
14.	Kurs: „Orzecznictwo lekarskie”	0,6	3
15.	Kurs: „Profilaktyka i promocja zdrowia”	0,4	2

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

16.	Kurs atestacyjny (podsumowujący) „Protetyka stomatologiczna”	1	5
Łącznie czas trwania kursów specjalizacyjnych		9 tyg. i 4 dni	49
Nr stażu	Stáže kierunkowe:	Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
1.	Staż podstawowy w zakresie protetyki stomatologicznej	105	525
2.	Staż kierunkowy w zakresie chirurgii stomatologicznej	3	15
3.	Staż kierunkowy w zakresie chirurgii i onkologii szczękowo-twarzowej	2	10
4.	Staż kierunkowy w zakresie ortodoncji	3	15
5.	Staż kierunkowy w zakresie periodontologii i chorób błony śluzowej jamy ustnej	3	15
6.	Staż kierunkowy w zakresie stomatologii zachowawczej z endodoncją	3	15
7.	Staż kierunkowy w zakresie dermatologii	1	5
8.	Staż kierunkowy w zakresie laryngologii	1	5
Łącznie czas trwania staży kierunkowych		121 tyg.	605
Samokształcenie		1 tydz. i 1 dzień	6
Łącznie czas trwania kształcenia specjalizacyjnego		132 tyg.	660
Urlopy i dni wolne od pracy:		Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
Urlop szkoleniowy na przygotowanie i przystąpienie do PES		1 tydz. i 1 dzień	6

Program specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej dla lekarzy dentystów nieposiadających odpowiedniej specjalizacji I lub II stopnia, lub tytułu specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny

Urlopy wypoczynkowe	15 tyg. i 3 dni	78
Dni ustawowo wolne od pracy	7 tyg. i 4 dni	39
Łącznie czas trwania szkolenia specjalizacyjnego	156 tyg. i 3 dni	783
Dodatkowe dni na samokształcenie (6 dni w każdym roku specjalizacji) przeznaczone na udział w konferencjach, kursach naukowych i doskonalących i innych szkoleniach w danej dziedzinie specjalizacji do wyboru lekarza		18

VII. PAŃSTWOWY EGZAMIN SPECJALIZACYJNY

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie protetyki stomatologicznej kończy się Państwowym Egzaminem Specjalizacyjnym, złożonym z egzaminu testowego i egzaminu ustnego:

- 1) egzamin testowy stanowi zbiór pytań z zakresu wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji, zawierających pięć wariantów odpowiedzi, z których tylko jeden jest prawidłowy;
- 2) egzamin ustny zawiera pytania problemowe, dotyczące wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji.

Podczas realizacji szkolenia specjalizacyjnego lekarz powinien przygotować dwa opisy przypadków w formie prezentacji multimedialnej (każdy osobno). Komisja egzaminacyjna podczas egzaminu ustnego wybiera jeden do prezentacji. Opis przypadku powinien zawierać: istotne dane z badania podmiotowego i przedmiotowego, dokumentację radiologiczną przed rozpoczęciem leczenia (zdjęcie pantomograficzne, zdjęcia RTG pojedynczych zębów lub też stawów skroniowo-żuchwowych jeśli pacjent tego wymaga, rozpoznanie, dokumentację fotograficzną: stan jamy ustnej przed rozpoczęciem leczenia, modele diagnostyczne, możliwości leczenia protetycznego w danym przypadku, sposób realizacji wybranej koncepcji leczenia, stan po zakończeniu leczenia oraz uzasadnienie (podsumowanie) wyboru metody terapii.

**Załącznik do programu specjalizacji w dziedzinie
protetyki stomatologicznej**

STANDARDY AKREDYTACYJNE PODMIOTÓW SZKOLĄCYCH

– warunki, jakie musi spełnić jednostka w celu zapewnienia realizacji programu
specjalizacji w dziedzinie protetyki stomatologicznej

Podmiot prowadzący szkolenie specjalizacyjne jest zobowiązany spełnić poniższe
standardy akredytacyjne:

1. *W zakresie prowadzenia działalności odpowiadającej profilowi szkolenia specjalizacyjnego:*
  - a) posiadanie jednostki organizacyjnej o statusie podmiotu wykonującego działalność leczniczą, udzielającego specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w dziedzinie protetyki stomatologicznej, który posiada w swojej strukturze organizacyjnej komórkę (o nazwie: Poradnia specjalistyczna, Gabinet protetyki stomatologicznej) potwierdzoną w Księdze Rejestrowej, właściwym dla dziedziny kodem resortowym prowadzącą ciągłą (codzienną) działalność w pełnym zakresie świadczeń współczesnej protetyki stomatologicznej, a w szczególności realizującą wszystkie procedury lecznicze wymienione w programie specjalizacji,
  - b) wskazane jest, aby w strukturze organizacyjnej danej jednostki funkcjonowała pracownia techniki dentystycznej realizująca pełny zakres technologicznego wykonawstwa uzupełnień protetycznych według współczesnych standardów (dopuszcza się jednak możliwość realizacji zadań szkoleniowych w tym zakresie w oparciu o umowę z podmiotem zewnętrznym, tj. pracownią techniki dentystycznej spełniającą powyższe wymogi).

2. *W zakresie zapewnienia warunków organizacyjnych umożliwiających realizację programu specjalizacji i samokształcenia określonej liczbie lekarzy:*
  - a) posiadanie odpowiedniego pomieszczenia dydaktycznego z dostępem do internetu.

3. *W zakresie zapewnienia pełnienia nadzoru nad jakością szkolenia specjalizacyjnego:*
  - a) posiadanie komisji lub powołanie osoby odpowiedzialnej za ocenę jakości szkolenia, organizowanie cyklicznych spotkań z lekarzami odbywającymi szkolenie specjalizacyjne, przyjmowanie i analizowanie zgłaszanych przez lekarzy uwag dotyczących problemów w realizacji ww. szkolenia.

4. *W zakresie zapewnienia monitorowania dokumentacji szkolenia specjalizacyjnego danego lekarza:*
  - a) okresowa kontrola kart szkolenia specjalizacyjnego oraz indeksów wykonanych zabiegów i procedur medycznych lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne,
  - b) weryfikacja terminowości odbywania i zaliczania kursów specjalizacyjnych, staży kierunkowych oraz wykonywania zabiegów i procedur medycznych objętych programem specjalizacji, dokonywana przez komisję lub osobę odpowiedzialną za ocenę jakości kształcenia.

5. *W zakresie zapewnienia odpowiedniej kadry:*
  - a) posiadanie kadry specjalistów, którzy mogą pełnić funkcję kierownika specjalizacji.

6. *W zakresie zapewnienia sprzętu i aparatury niezbędnych do realizacji programu specjalizacji:*
  - a) posiadanie sprzętu i materiałów do wykonania badań oraz dostępu do badań ważnych w diagnostyce w zakresie protetyki stomatologicznej.

7. *W zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych umożliwiających zrealizowanie programu specjalizacji określonej liczbie lekarzy:*
  - a) prowadzenie działalności polegającej na udzielaniu pełnoprofilowych świadczeń zdrowotnych w dziedzinie protetyki stomatologicznej,
  - b) udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, w tym wykonywanie zabiegów i procedur odpowiedniego rodzaju, w zakresie i liczbie umożliwiającej wszystkim lekarzom odbywającym szkolenie specjalizacyjne,

w danej jednostce, realizację programu specjalizacji, w tym wykonanie zabiegów i procedur medycznych określonych w programie specjalizacji,

c) minimalna liczba procedur w ujęciu rocznym w przeliczeniu na jednego lekarza specjalizującego się:

- leczenie protetyczne bezzębia z zastosowaniem protez całkowitych w szczęcie i żuchwie - 5 pacjentów,
- leczenie protetyczne z zastosowaniem protez natychmiastowych lub wczesnych - 2 pacjentów,
- leczenie protetyczne z zastosowaniem ruchomych protez częściowych:
  - płytowych protez akrylowych - 5 pacjentów,
  - protez szkieletowych (z umocowaniem klamrowym lub bezklamrowym) – 3 pacjentów,
  - protez overdenture opartych na uzębieniu resztkowym lub wszczepach - 2 pacjentów,
- leczenie protetyczne z zastosowaniem następujących protez stałych:
  - uzupełnienia wewnątrzkoronowe – 2
  - wkłady koronowo-korzeniowe (w zębach jedno i wielokorzeniowych) – 3
  - licówki ceramiczne – 1
  - korony ceramiczne - 2
  - mosty ceramiczne -1
  - protezy stałe licowane na podbudowie metalowej lub jednolite metalowe:
    - korony - 5
    - mosty – 2,
- leczenie protetyczne zaburzeń okluzyjnych i czynnościowych układu stomatognatycznego z zastosowaniem szyn leczniczych, oraz uzupełnień tymczasowych w postępowaniu dwuetapowym (3 pacjentów) oraz:
  - korekta okluzji ,
  - zabiegi fizykoterapeutyczne, w tym rehabilitacyjne ćwiczenia mięśniowe,
- leczenie protetyczne w chorobach przyzębia – 1 pacjent,

- leczenie protetyczne z zastosowaniem protez pooperacyjnych w zakresie twarzowej części czaszki – 1 pacjent,
  - leczenie w przypadkach stomatopatii protetycznych – 4 pacjentów,
- d) posiadanie przez jednostkę:
- wyposażenia klinicznego ze stanowiskami pracy (unity stomatologiczne) przeznaczonymi dla specjalizujących się lekarzy w liczbie wystarczającej dla wnioskowanej liczby miejsc szkoleniowych, 1 unit na jedno miejsce szkoleniowe,
  - co najmniej jednego (dodatkowego) stanowiska wolnego od codziennej ordynacji pozostałego personelu,
  - paralelometru, artykulatora, łuku twarzowego,
  - kompletów instrumentarium do wykonywania zabiegów protetycznych, chirurgicznych i zachowawczych,
- e) podpisanie umów z jednostkami akredytowanymi na realizację staży kierunkowych określonych w programie specjalizacji, których jednostka nie zapewnia w ramach własnej struktury organizacyjnej.